

بسم الله الرحمن الرحيم

آموزش روخوانی قرآن کریم

چاپ سوم با تجدید نظر و اضافات

مدرس الخط عربی عثمان طه - احمد باری

مؤلف: سعید همایون

♦ آموزش روخوانی قرآن کریم

♦ تالیف: سعید همایون

♦ ناشر: انتشارات پارسایان

♦ تایپ: مؤسسه فرهنگی گل نرگس مرودشت

♦ صفحه آرا: غلامرضا زارع

♦ شابک (ISBN): ۳-۲۴-۸۴۷۰-۹۶۴

♦ نوبت چاپ: سوم (اول ناشر) / ۱۳۸۴

♦ چاپ: دفتر تبلیغات اسلامی

♦ شمارگان: ۲۰۰۰

قیمت: ۵۰۰ تومان

انتشارات پارسایان

مراکز پخش:

قم / خیابان صفائیة / کوی بیگدلی / شماره ۱۴۹

تلفن ۰۲۵۱-۷۷۴۰۰۶۹ / تلفکس ۰۲۵۱-۷۷۳۲۷۱۶ / همراه ۰۹۱۲۱۵۳۱۳۸۹

مرودشت / مؤسسه فرهنگی هنری گل نرگس مرودشت / صندوق پستی ۳۷۳-۷۳۷۱۵

تلفن: ۰۷۲۸-۳۳۳۴۰۰۲

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
..... مقدمه	۵
..... مشکلات آموزش قرآن در ایران	۵
..... فصل اول	۱۱
..... درس ۱ الفبای عربی	۱۱
..... درس ۲ حروف مقطعه	۱۲
..... فصل دوم	۱۴
..... درس ۱ حرکت کوتاه فتحه	۱۴
..... درس ۲ حرکت کوتاه کسره	۱۵
..... درس ۳ حرکت کوتاه ضمه	۱۷
..... فصل سوم	۱۸
..... درس ۱ الف مدّی	۱۸
..... درس ۲ یاء مدّی	۲۰
..... درس ۳ واو مدّی	۲۳
..... فصل چهارم	۲۶
..... درس ۱ سکون	۲۶
..... درس ۲ حروف لین	۲۷
..... درس ۳ تشدید	۲۹
..... درس ۴ مدّ	۳۱
..... فصل پنجم	۳۳
..... درس ۱ تنوین نصب (فتحه)	۳۳
..... درس ۲ تنوین جر (کسره)	۳۶

عنوان صفحه

درس ۳ تنوین رفع (ضمنه)	۳۹
فصل ششم	۴۱
درس ۱ حروف ناخوانا	۴۱
درس ۲ اشباع هاء ضمیر	۴۹
درس ۳ النقاء ساکنین	۵۲
درس ۴ وقف	۵۵
درس ۵ علانم وقف	۵۸
نمونه صفحات رسم الخط عثمان طه	۶۲
نمونه صفحات رسم الخط احمد باری	۶۵
انواع تنوین	۶۸
نمونه سنوالات	۷۰

به نام آنکه جان را فکرت آموخت
چراغ دل به نور جان بر افروخت

مقدمه

مشکلات آموزش قرآن در ایران

طی سالیانی که به آموزش قرآن کریم مشغول بوده‌ام، به مشکلاتی برخوردادم که هر قرآن آموزی با آن روبرو می‌شود. با حضور در کلاس‌های اساتید این فن و تدریس روش‌های متفاوت، در کلاس‌های مختلف و گوناگون که شامل: مقطع ابتدایی و بالاتر، کودکان و کهن سالان، مشتاقان علاقمند، و کسانی که از روی اجبار این کلاس‌ها را گذرانده‌اند باعث تجربه‌های مفیدی گردید، که با چاپ اول و دوم این کتاب که تجربه آن سال‌هاست کامل‌تر گردید. اکنون چاپ سوم با تجدید نظر و اضافات در اختیار شماست.

قبل از آن که مشکلات آموزش قرآن و راه حل آن را بیان کنم، باید به نکته مهمی توجه کرد و آن این که ذهنیت خود را نسبت به قرآن آموزان تصحیح کنیم. فردی که می خواهد قرآن بیاموزد، از نظر یادگیری مشکلی ندارد، همان طور که سایر علوم مانند شیمی، فیزیک و یا زبان های خارجی را فرا می گیرد، می تواند عربی و قرآن را نیز یاد بگیرد. خصوصاً که آموزش قرآن با اعراب گذاری همراه است. و از چندوجه خواننده شدن آن جلوگیری می کند، مشکل هنگامی صورت می گیرد که از این آموزش غولی ساخته، و لقمه را دور سر خود چرخانده، و بعد در دهان قرار دهیم. در این مقدمه بنا بر این نیست که مشکلات را فقط بزرگ کرده و نا امیدی ایجاد کنم بلکه راه حل نیز ارائه می گردد.

۱- نداشتن کتاب آموزشی واحد:

با آنکه سالیان طولانی از نزول قرآن کریم می گذرد، و این کتاب مقدس به زبان های مختلف ترجمه شده، و سالانه چند میلیون جلد از این کتاب چاپ و تکثیر می شود، آموزش این کتاب مقدس معضلی است که هنوز حل نشده، و به صورت مدرن و تکامل یافته انجام نمی گیرد، و باید این موضوع را مد نظر قرار داد که هدف آموزش چیست؟ آیا آموزش روخوانی صحیح، و یا تجوید و صوت و لحن است؟ اکثر افراد فقط روخوانی صحیح این کتاب نورانی را مد نظر

دارند. پس باید کتابی تدوین کرد، تا در سراسر کشور یک نوع آموزش استفاده گردد، مانند کتاب فارسی اول ابتدائی، که از شمال تا جنوب، و از شرق تا غرب کشور، دارای یک نوع کتاب و آموزش واحد است، و اگر در چنین کتابی ایرادی هم باشد به مرور از بین می‌رود، و کامل می‌گردد.

۲- آموزش غلط و سلیقه ای:

باید آموزش اساتید و فرهنگیان که در این راستا فعالیت دارند، بصورت هماهنگ باشد و در سراسر کشور از یک روش واحد و الگوی متحد بهره‌برداری شود. هنرمندی هر استاد نیز مخصوص خود او باشد، زیرا ممکن است دیگران نتوانند از آن استفاده کنند. با این عمل روش تدریس‌های غلط خود به خود محو و نابود می‌شود.

۳- عدم یک نهاد مستقل قرآنی:

در کشور کم نیستند نهادها و اداراتی که با بودجه‌های کلان مدعی این امرند ولی بازدهی مطلوبی ندارند، و چه بسا که به کوبیدن و تخطئه دیگری بیشتر همت گمارند، تا کار تدریس. لذا قرآن‌آموز از همه جا خسته و درمانده گردیده و از همه ییزاری جوید اما اگر یک نهاد مستقل عهده دار این امر مهم شود و بعد از پایان دوره گواهینامه معتبر صادر کند تکلیف کاملاً روشن و کار نتیجه بهتری خواهد داشت. باید از دادن آمار دروغین پرهیز شود و از فریب خود و دیگران

اجتناب کرد لازم به ذکر است که در یکی از شهرها آمار آموزش دیده‌ها در ایام فراغت بیشتر از دانش‌آموزان آن شهرستان بوده است.

۴- عدم سرمایه گذاری:

متأسفانه اولیا، مسئولین برای همه امور سرمایه‌گذاری می‌کنند و بودجه‌های کلانی استفاده می‌کنند و برای سایر دروس کلاس‌های تقویتی و فوق برنامه می‌گذارند حتی معلم سرخانه دعوت می‌کنند و از تفریحات خود صرف نظر می‌نمایند ولی وقتی نوبت به قرآن می‌رسد کوتاه می‌آیند و حتی به دانش‌آموزانی که خود تلاش کرده و به مقام اول در کشور رسیده‌اند به یک لوح تقدیر بسنده می‌کنند.

۵- اکتفا، به آموزش و تدریس تئوری:

در تعلیم باید آموزش تئوری با آموزش عملی همراه باشد، و بعد از دوره نیز آموزش عملی ادامه پیدا کند، تا نتیجه مورد نظر بدست آید تدریس‌های فعلی مانند کار کشاورزی است که بذر نامرغوبی را بکار و آن را رها کند.

چند پیشنهاد و تذکر:

۱- برای آموزش و روخوانی باید از یک نوع قرآن استفاده کرد چون در اکثر مسابقات جهانی از قرآن رسم الخط عربی عثمان

طه استفاده می شود و سالانه نیز چند میلیون از این قرآن در جهان تکثیر و توزیع می شود و اعراب گزاری صحیح تر را نیز در این قرآن می توان یافت این قرآن بوی کار عملی پیشنهاد می گردد.

۲- چون یاد داشت برداشتن در کلاس وقت گیر بوده، تدوین این کتاب مشکل قلم، دفتر و کتاب قرآن را حل کرده، و بعد از هردرس آیاتی انتخاب گردیده تا درس مطابقت گردد، و تمرین نیز از روی همین آیات صورت گیرد. مثلاً برای تدریس حروف مقطعه فقط حروف مقطعه مد نظر قرار گیرد و سایر آیات مورد استفاده قرار نگیرد چون هنوز تدریس نشده است. و برای تدریس فتحه باید قرآن آموز بتواند حرکات فتحه را از سایر حرکات تشخیص دهد، و خواندن کلمات و آیات مورد نظر نیست.

۳- مدرس محترم باید برای تدریس این کتاب در مقطع پایین تر درس کم و تکرار و تمرین بیشتر داشته باشد. و اگر افراد سطح بالاتر در کلاس حضور دارند تدریس چند درس اشکال ندارد.

۴- در این کتاب از توضیحات اضافی، که وقت گیر و خسته کننده است پرهیز شده است.

۵- در این کتاب از اصطلاحات مخصوص عربی این فن استفاده شده که در دروس عربی و سطح بالاتر تضاد آموزش ایجاد نشود.

۶- جدولی که در آخر کتاب چاپ شده طریقه اعراب گذاری و انواع تنوین در این رسم الخط را نشان می دهد.

۷- در پایان نمونه سؤال تستی نیز چاپ شده است، تا قرآن آموزان با آزمون کتبی این درس آشنا شوند.

۸- روش تدریس قرآن رسم الخط / احمد باری نیز مانند روش رسم الخط عثمان طه می باشد. برای مطابقت، تعدادی از صفحات آن قرآن در آخر کتاب به نمایش گذاشته شده است.

۹- برای آموزش روش تدریس این کتاب آمادگی دارم. در پایان از همکاری بیدریغ برادر ارجمندم جناب آقای مهندس غلامرضا زارع تشکر و قدردانی می کنم.

چنانچه سؤال، پیشنهاد و انتقادی بود به نشانی: فارس: مرودشت، صندوق پستی ۷۳۷۱۵/۳۳۶ مکاتبه فرمایید.

سعید همایون

۱۳۸۴/۲/۶

هفدهم ربیع الاول ۱۴۲۶